

Корман В. О., здобувач вищої освіти
(кафедра журналістики та соціальних комунікацій)
ДонНУ імені Василя Стуса

ПОЛІТИЧНИЙ ВИМІР: ЯК УКРАЇНСЬКІ МЕДІА ВИСВІТЛЮЮТЬ ВІДНОСИНИ УКРАЇНИ І ЯПОНІЇ

У тезах проаналізовано відображення політичної співпраці України та Японії в українських медіа. Розглянуто історичний контекст відносин та ключові аспекти взаємодії країн, що висвітлювалися в медіа станом на квітень 2025 р. Виявлено основні теми у медійному представленні відносин та окремі диспропорції.

Ключові слова: медіа, політика, Японія.

Вступ. Відносини між Україною та Японією є важливим аспектом міжнародної політики, що охоплює економічну, культурну та дипломатичну співпрацю. Українські медіа відіграють ключову роль у формуванні громадської думки щодо цих відносин, висвітлюючи як досягнення, так і виклики у взаємодії двох країн. У цьому дослідженні буде проаналізовано, як українські медіа відображають політичний вимір співпраці між Україною та Японією, які теми домінують у висвітленні та як можна охарактеризувати ставлення до Японії в українських медіа загалом.

Актуальність. Медіа відіграють ключову роль у формуванні громадської думки та політичного дискурсу. Відносини між Україною та Японією є важливими з погляду міжнародної співпраці, економічного розвитку та безпеки. Аналіз того, як українські медіа висвітлюють ці відносини, дає змогу зрозуміти, які аспекти співпраці є найбільш значущими для українського суспільства, а також виявити можливі стереотипи чи упередження.

Дослідження також допоможе оцінити, наскільки медіа сприяють зміцненню дипломатичних зв'язків між країнами та чи відображають вони реальні політичні процеси. У контексті глобальних викликів, як-от війна в Україні та геополітична нестабільність, це дослідження може стати основою для розробки стратегій інформаційної політики, спрямованої на покращення міжнародного іміджу України.

Для початку варто коротко розглянути історичний контекст і взаємодію Японії та України на міжнародному рівні. Японія визнала незалежність України 28 грудня 1991 р., а дипломатичні відносини були офіційно встановлені 26 січня 1992 р. У цей період співпраця між країнами була обмеженою, зосередженою на культурних обмінах, гуманітарній допомозі та невеликих економічних проєктах. Японія надавала Україні фінансову підтримку, зокрема кредити для відновлення після

Чорнобильської катастрофи. Однак через географічну віддаленість і політичну нестабільність в Україні відносини залишалися на рівні зародкової співпраці [1].

Після анексії Криму Росією у 2014 р. Японія стала єдиною азійською країною, яка запровадила санкції проти Росії [2] та активно підтримувала Україну на міжнародній арені. Токіо надавало фінансову допомогу, включно з кредитами на суму понад 1,5 мільярда доларів для стабілізації економіки України. У період повномасштабного вторгнення Росії в Україну у 2022 р. Японія значно посилила підтримку [3], включно з гуманітарною допомогою, інвестиціями у відновлення інфраструктури та співпрацею в межах міжнародних організацій. У 2023 р. країни розпочали переговори про гарантії безпеки, що підтверджує стратегічний характер їх відносин. Японія також активно підтримує Формулу миру Президента України та братиме участь у проєктах повоєнної реконструкції [4].

Для попереднього дослідження варто виділити аспекти, які станом на квітень 2025 р. зачіпали новини про взаємодію України та Японії.

Політико-економічний аспект. Підписання угоди на 3 мільярди доларів між Україною та Японією [5] є не лише фінансовим кроком, а й політичним сигналом. Японія демонструє свою підтримку України на міжнародному рівні, зміцнюючи економічну стійкість країни у часи геополітичних викликів. Постачання комунальної техніки в українські міста, наприклад, у Миколаїв [6], також свідчить про прагнення Японії допомогти в реформуванні муніципальної інфраструктури, що є важливим для посилення державного управління. До того ж у межах економічної співпраці було реалізовано ініціативи щодо фінансової допомоги, спрямованої на підтримку критичної інфраструктури України.

Політико-культурний вимір. Організація виставки, присвяченої загиблому українському воїну та поету Максиму Далі-Кривцову, в Японії є прикладом культурної дипломатії [7]. Це не лише жест поваги, а й важливий крок у формуванні міжнародної підтримки України. Культурні ініціативи часто слугують засобом політичного впливу, адже через мистецтво країни можуть зміцнювати свої зовнішньополітичні позиції та привертати увагу до національних викликів.

Політико-екологічний аспект. Спільна робота України та Японії у сфері охорони довкілля зумовлена роботою у сфері подолання наслідків ядерних катастроф, що є актуальним для обох країн [8]. Також особливо виділяється співпраця у проєктах відновлення екології постраждалих регіонів України.

Безпекова співпраця. Ратифікація угоди між Україною та Японією про обмін секретною інформацією [9] є важливим політичним рішенням. Це демонструє рівень довіри між країнами та свідчить про інтеграцію України в систему міжнародної безпекової співпраці, що має стратегічне значення. До того ж Японія прийняла на лікування українських військових [10], які отримали травми, забезпечуючи протезування та реабілітацію – це ще один прояв глибокої гуманітарної підтримки.

Для детальнішої оцінки було розглянуто матеріали від «Укрінформ» [5], «Кореспондент.net» [11] та «Суспільне» [12]. Матеріали стосувалися надання Україні кредиту розміром 3 мільярди доларів США.

Основні відмінності між трьома матеріалами, які можна виділити:

Кореспондент.net:

- зосереджується на загальній угоді між Україною та Японією на суму \$3 млрд;
- немає деталізації механізму ERA або джерела фінансування.

Суспільне:

- наголошується, що кредит буде погашатися за рахунок прибутків від заморожених російських активів;
- пояснюється, що фінансування надається в межах механізму ERA країн G7;
- згадується, що кошти будуть спрямовані на відбудову України та підтримку бюджетних потреб.

Укрінформ:

- детальний описує механізму ERA та джерела фінансування;
- підкреслюється тривалість кредиту (30 років) та його умови.

Висновки. Результати проведеного дослідження демонструють, що українські медіа висвітлюють відносини між Україною та Японією через призму політичних, економічних, культурних та безпекових аспектів.

Значення отриманих результатів полягає у виявленні домінуючих тем у висвітленні українсько-японських відносин, що дає змогу оцінити рівень обізнаності громадськості щодо цих процесів. Виявлено, що окремі аспекти, як-от екологічна співпраця та культурна дипломатія, отримують менше уваги, порівняно з економічною підтримкою, що може формувати певні пріоритети у суспільному дискурсі.

Отримані результати можуть слугувати основою для подальших досліджень впливу медіа на міжнародний імідж України та розробки стратегій інформаційної політики. Враховуючи геополітичну ситуацію та динаміку розвитку міжнародних відносин, подальший аналіз може зосередитися на довгострокових наслідках медійного представлення партнерства України та Японії, а також на можливих напрямках його покращення.

Список літератури

1. Лахманюк Т. Українсько-японські відносини на сучасному етапі (1991–2016 рр.). *Україна-Європа-Світ: Міжнародний збірник наукових праць*. Серія: Історія, міжнародні відносини. 2017. Вип. 19. С. 166–172. URL: <http://dspace.tnpu.edu.ua/bitstream/123456789/9417/1/17Lakhmanyuk.pdf>

2. Основи міжнародних відносин: підручник / за ред. В. В. Копійки. Київ, 2021. URL: https://archive.org/details/o1_2021/mode/1up?view=theater

3. Позиція Японії щодо російсько-української війни. *Національний інститут стратегічних досліджень*. 21.01.2024. URL: <https://niss.gov.ua/doslidzhennya/mizhnarodni-vidnosynu/pozytsiya-yaponiyi-shchodo-rosiysko-ukrayinskoji-viyny>
4. Як російське вторгнення в Україну змінює Японію та українсько-японські відносини. *Ad Astra*. 21.09.2024. URL: <https://adastra.org.ua/blog/yak-rosijske-vtorgnennya-v-ukrayinu-zminyuue-yaponiyu-ta-ukrayinsko-yaponski-vidnosini>
5. Україна отримає від Японії близько \$3 мільярдів кредиту в межах ERA. *Укрінформ*. 18.04.2025. URL: <https://www.ukrinform.ua/rubric-economy/3983620-ukraina-otrimae-vid-aponii-blizko-3-milardiv-kreditu-v-mezah-era.html>
6. Миколаїв отримав з Японії сучасну комунальну техніку. *Укрінформ*. 17.04.2025. URL: <https://www.ukrinform.ua/rubric-ato/3982956-mikolaiv-otrimav-z-aponii-sucasnu-komunalnu-tehniku.html>
7. У Йокогамі відкрили виставку пам'яті українського поета та військового Максима Кривцова. *Читомо*. 17.04.2025. URL: <https://chytomo.com/u-jokohami-vidkryly-vystavku-pam-iaty-ukrainskoho-poeta-ta-vijskovo-ho-maksyma-kryvtsova/>
8. Україна та Японія: як країни співпрацюють у сфері охорони довкілля. *Район.in.ua*. 23.01.2025. URL: <https://eco.rayon.in.ua/news/777271-ukraina-ta-yaponiya-yak-kraini-spivpratsyuyut-v-sferi-okhoroni-dovkillya>
9. Рада ратифікувала угоду з Японією про обмін секретною інформацією. *Укрінформ*. 17.04.2025. URL: <https://www.ukrinform.ua/rubric-politics/3983242-rada-ratifikuvala-ugodu-z-aponieju-pro-obmin-sekretnou-informacieju.html>
10. Шумлянський Д. Японія прийняла поранених українських військових для протезування. *Мілітарний*. 28.03.2025. URL: <https://military.com/uk/news/yaponiya-pryjnyala-poranenyh-ukrayinskyh-vijskovyh-dlya-protezuвання/>
11. Катишев К. Україна і Японія підписали угоду на \$3 млрд. *Корреспондент.net*. 18.04.2025. URL: <https://ua.korrespondent.net/business/financial/4773848-ukraina-i-yaponiia-pidpysaly-uhodu-na-3-mlrd>
12. Собенко Н. Японія надасть Україні \$3 млрд за рахунок російських активів. *Суспільне*. 18.04.2025. URL: <https://suspilne.media/998105-aponia-nadast-ukraini-3-mlrd-za-rahunok-rosijskih-aktiviv/>